

Zhodnotenie odbornej, vedeckej a pedagogickej činnosti doc. PhDr. Maríny Mikulajovej, CSc. v súvislosti so začatím konania na jej vymenovanie za profesorku v odbore psychológia

- Docentka Marína Mikulajová patrí nesporne k významným slovenským odborníčkam najmä v oblasti výskumu detskej reči, prediktorov gramotnosti, dyslexie a tvorby metód zameraných na diagnostiku čítania a pravopisných schopností. Toto jej vedecké zameranie bolo, podľa môjho súdu, ovplyvnené jej vysokoškolským štúdiom na prestížnej Fakulte psychológie Moskovskej štátnej univerzity M.V.Lomonosova v Moskve, kde mala možnosť podrobne sa oboznámiť s prácami vynikajúceho, svetoznámeho vedca profesora A.R.Luriju.
- Doc.PhDr.,Marína Mikulajová,CSc. patrí k vynikajúcim učiteľom. Vzhľadom k jej vedeckému zameraniu je pochopiteľné, že v rámci akreditovaných študijných programov na PdF UK v Bratislave zabezpečuje výučbu v takých programoch, ktoré s jej zameraním úzko súvisia. Ide najmä o Narušený vývin reči, Dyslexiu, Vývin detskej reči a Základy neuropsychológie, pričom pedagogickú činnosť v tomto smere vykonáva už 34 rokov a docentskú prax 18 rokov. Svoje odborné vzdelanie si neustále dopĺňa v rámci mnohých študijných pobytov, z ktorých uvediem Fulbrightovo štipendium realizované na Haskins Laboratories v Yaleovej univerzite v USA v r. 2006, študijné pobyty na Fakulte Psychológie Moskovskej štátnej univerzity M.I.Lomonosova v Moskve v r. 1982, 1986 a 2005, na Liverpoolskej univerzite vo Veľkej Británii v r. 2003, NATO Advanced Study Institute *Neuropsychology of reading and writing disorders*. Chateau de Bonas, France, 29.IX.-10.X.1991 a niektoré ďalšie študijné i vedecké pobyty. O jej pedagogických schopnostiach svedčí aj to, že 2 diplomové práce, ktoré viedla, získali Cenu rektora UK a jedna Cenu dekana PdF UK. Spolu viedla 53 diplomantov. V súčasnosti vedie 6 doktorandských prác, pričom jednu z nich na FF UK v Bratislave a 2 ako školiteľ – špecialista na PdF Karlovej univerzity v Prahe.

Uvedené (a ďalšie neuvedené) skutočnosti jednoznačne svedčia o tom, že doc.PhDr.Marína Mikulajova, CSc. spĺňa všetky požiadavky kladené na profesorov v oblasti výučby. Ako som už uviedol, doc.PhDr.M.Mikulajová, CSc. sa vedecky orientuje na výskum detskej reči, prediktory gramotnosti, dyslexiu a tvorbu metód na diagnostiku čítania a pravopisných schopností. Jej práce z uvedenej oblasti sú dobre známe nielen u nás, ale aj v Českej republike, v Poľsku, v Nemecku a aj v ďalších krajinách. Svojou vedeckou prácou prispela k možnosti modelovania vývinu reči u slovensky hovoriacich detí . Celá táto práca vyústila do vytvorenia skríningového Testu na hodnotenie komunikačných schopností v ranom veku, ktorý je známy pod názvom TEKOS. K tejto oblasti sa vzťahuje aj jej monografia „Diagnostika narušeného vývinu reči“, ktorá vyšla nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike vo významnom vydavateľstve Portál a takisto v nemeckej mutácii v Nemecku. U nás i v Českej republike patrí táto publikácia k najčastejšie citovaným prácam z uvedenej oblasti. Podobne i ďalšia publikácia Terapia narušeného vývinu reči, ktorú napísala v spoluautorstve so S. Kapalkovou (80% a 20%) patrí k vyhľadávaným a často citovaným prácam. Aj táto práca vyšla i v českej mutácii vo vydavateľstve Portál. V rámci svojej vedeckej práce doc. Mikulajova vypracovala koncept prediktorov dyslexie na modeli slovenského jazyka. Ukázalo sa, že tento koncept má širšiu platnosť, nevzťahuje sa iba k slovenskému jazyku, čo svedčí o tom, že tento koncept preniká hlbšie do mechanizmov a príčin dyslexie. Za mimoriadne významnú považujem publikáciu „Vývinová dysfázia“, ktorú napísala spolu s I. Rafajdusovou (75% a 25%). Ide o prvú publikáciu o vývinovej dysfázii na Slovensku, ktorej súčasťou je aj neuropsychologický výskum s použitím Lurijovej metodológie. Táto práca, ktorá vyšla i v českej mutácii, je azda jej najčastejšie citovanou prácou u nás i v Českej republike. Ďalej treba spomenúť publikáciu Terapia narušenej komunikačnej schopnosti, v ktorej sa nachádza kapitola o terapii narušeného vývinu

reči (vyšlo v Osvete i vo vydavateľstve Portál v Prahe). Práca je výstupom 10-ročnej výskumnej práce v oblasti hodnotenia komunikačných schopností detí v ranom veku. Treťou oblasťou jej vedeckej práce, ktorú chcem spomenúť, je oblasť diagnostiky čítania a pravopisných schopností. Táto oblasť tvorí náplň jej vedeckej činnosti najmä v poslednom období. Výsledkom je jednak publikácia Caravolas, M., Mikulajová, M., Vencelová, L. "Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školskú a klinickú prax", ktorú vydala Slovenská asociácia logopédov, Bratislava 2008 a jednak jej najnovšia publikácia Mikulajova kol.: „Čítanie, písanie a dyslexia: s testami a normami“ z r. 2012. Zoznam všetkých vedeckých a odborných prác doc.PhDr. Maríny Mikulajovej, PhD je veľmi rozsiahly. Spomenul som iba tie, ktoré mňa osobitne oslovili. Ku všetkým spomenutým (i nespomenutým) publikáciám a štúdiám sa často obracajú psychológovia i logopédi na Slovensku, v Českej republike, Poľsku, o čom svedčí veľký počet príslušných citácií. Doc.PhDr. Marína Mikulajová, PhD. napísala aj vynikajúcu učebnicu, Jazykovo-kognitívne metódy prevencie a terapie dyslexie v ktorej zhrnula výsledky svojej vedeckej práce v podobe učebných textov. Pri hodnotení vedeckej činnosti doc. Mikulajovej treba spomenúť i jej činnosť zameranú na projekty VEGA a iných grantov. Bola zodpovednou riešiteľkou troch takých projektov a spoluriešiteľkou ďalších 9 grantových projektov, vrátane medzinárodných. Za najvýznamnejší považujem projekt grantu Európskej komisie Programu FP-7 Marie Curie č. 2008-215964 Enhancing Literacy Development in European Languages 2008-2012, v rámci ktorého viedla výskum na Slovensku. Všetky projekty boli úspešne obhájené. Pod vedením doc.PhDr.Maríny Mikulajovej, CSc. úspešne skončili doktorandské štúdium 3 študentky a v súčasnosti vedie ďalšie dve, ktoré už úspešne absolvovali dizertačnú skúšku. Doc.PhDr.Marína Mikulajová, CSc vedecky ovplyvnila všetky tri doktorandky, ktoré úspešne ukončili doktorandské štúdium, a možno ich považovať za pokračovateľky v jej vedeckej práci – za základ jej vedeckej školy. Ide o Mgr. Svetlanu Kapalkovú, PhD., Danielu Buntovú, PhD. a Mgr.Lýdiu Vencelovú, PhD., Doc. Mikulajová patrí k nemnohým autorom na Slovensku, ktorí nielen využívajú, ale aj ďalej rozpracúvajú teórie L.S.Vygotského. Svojimi prácami pozitívne ovplyvnila i ďalších pracovníkov na jej pracovisku i na iných pracoviskách. O tom, že menovaná patrí k uznávaným odborníkom svedčia aj pozvania na prednáškové pobyty najmä v Montclair State University, New Jersey, USA v r. 1994 a 1996, 22. Herbst-Seminar-Kongress der Sozialpädiatrie, Brixen, Taliansko, v r.1994, na Európsku asociáciu špeciálneho vzdelávania (EASE) v Lučenci v rokoch 1994-1996, ako aj viaceré vyžiadané prednášky na rôznych medzinárodných konferenciách. Za významnú považujem i skutočnosť, že doc.PhDr.Marína Mikulajová bola iniciátorkou systematického interdisciplinárneho výskumu detskej reči, ktorý prebieha od r. 2000. V neposlednom rade treba spomenúť i členstvo menovanej v odborných spoločnostiach. Je členkou Slovenskej psychologickéj spoločnosti, Society for the Scientific Study of Reading. V r. 2005-2008 bola členkou International Association of the Study of Child Language a v r. 1999-2003 bola členkou International Reading Association. Ak porovnáme jej publikačnú činnosť z hľadiska požiadaviek na získanie titulu profesora na FF UK v Bratislave, možno konštatovať, že v dvoch kritériách plní presne požadovaný počet publikácií a vo všetkých ďalších tieto kritéria prekračuje.

Záver: Vzhľadom na uvedené (a mnohé ďalšie neuvedené) skutočnosti navrhujem, aby doc.PhDr.Marína Mikulajová, CSc. bola vymenovaná za profesorku v odbore psychológia.

V Trnave dňa 13.1.2013.

Prof.PhDr.Ladislav Požár, CSc.